

ВИЩА КВАЛІФІКАЦІЙНА КОМІСІЯ СУДДІВ УКРАЇНИ

11 лютого 2019 року

м. Київ

Р І Ш Е Н Н Я № 189/вс-19

Вища кваліфікаційна комісія суддів України у складі колегії:

головуючого - Тітова Ю.Г.,

членів Комісії: Лукаша Т.В., Макарчука М.А.,

розглянувши питання про проведення співбесіди за результатами дослідження досьє кандидата на зайняття вакантної посади судді Касаційного адміністративного суду у складі Верховного Суду Шаповала Миколи Михайловича в межах конкурсу, оголошеного Вищою кваліфікаційною комісією 02 серпня 2018 року,

встановила:

Рішенням Комісії від 02 серпня 2018 року № 185/зп-18 оголошено конкурс на зайняття 78 вакантних посад суддів касаційних судів у складі Верховного Суду, зокрема у Касаційному адміністративному суді - 26 посад.

У вересні 2018 року Шаповал М.М. звернувся до Комісії із заявою про проведення стосовно нього кваліфікаційного оцінювання для участі у конкурсі на посаду судді Касаційного адміністративного суду у складі Верховного Суду за спеціальною процедурою (далі - конкурс).

Участь у конкурсі Шаповал М.М. бере як особа, яка має стаж роботи на посаді судді згідно з вимогами, визначеними пунктом 1 частини першої статті 38 Закону України «Про судоустрій і статус суддів» від 2 червня 2016 року № 1402-VIII (далі - Закон № 1402-VIII).

Відповідно до рішення Комісії від 05 жовтня 2018 року №68/вс-18 Шаповала М.М. допущено до проходження кваліфікаційного оцінювання для участі у конкурсі.

Рішенням Комісії від 18 жовтня 2018 року № 231/зп-18 призначено кваліфікаційне оцінювання 157 кандидатів у межах конкурсу на зайняття 26 вакантних посад суддів Касаційного цивільного суду у складі Верховного Суду.

Метою кваліфікаційного оцінювання є визначення здатності кандидата на посаду судді здійснювати правосуддя у відповідному суді за критеріями: компетентність (професійна, особиста, соціальна), професійна етика та добросовісність (частини перша та друга статті 83 Закону № 1402-VIII).

За результатами кваліфікаційного оцінювання кандидата на посаду судді вищого спеціалізованого суду або Верховного Суду Комісія ухвалює одне з двох рішень про підтвердження або непідтвердження його здатності здійснювати правосуддя у відповідному суді, а також визначає рейтинг кандидата для участі у конкурсі (пункт 4 частини п'ятої статті 81 Закону № 1402- VIII).

Закон передбачає проведення кваліфікаційного оцінювання у два етапи: «Складення іспиту; «Дослідження досьє та проведення співбесіди» (частина перша статті 85 Закону № 1402- VIII).

Рішенням Комісії від 27 грудня 2018 року № 327/зп-18 затверджено загальні результати іспиту у кваліфікаційному оцінюванні в межах конкурсу, згідно з якими Шаповал М.М. отримав 156,5 бала. Цим же рішенням Шаповала М.М. допущено до другого етапу кваліфікаційного оцінювання «Дослідження досьє та проведення співбесіди» в межах конкурсу.

Положенням про порядок та методологію кваліфікаційного оцінювання та засоби їх встановлення передбачено, що визначення відповідності судді (кандидата на посаду судді) критеріям кваліфікаційного оцінювання, затвердженого рішенням Комісії від 03 листопада 2016 року № 143/зп-16 у чинній редакції (далі - Положення) здійснюється членами Комісії за їх внутрішнім переконанням відповідно до результатів кваліфікаційного оцінювання (пункт 1 глави 6 Положення).

Відповідно до статті 87 Закону № 1402-VIII з метою сприяння Вищій кваліфікаційній комісії суддів України у встановленні відповідності судді (кандидата на посаду судді) критеріям професійної етики та добросовісності для цілей кваліфікаційного оцінювання утворюється Громадська рада добросовісності (далі - ГРД), яка, зокрема, надає Комісії Інформацію щодо судді (кандидата на посаду судді), а за наявності відповідних підстав - висновок про невідповідність судді (кандидата на посаду судді) критеріям професійної етики та добросовісності.

До Комісії 07 лютого 2019 року надійшло затверджене 01 лютого 2019 року рішення Громадської ради добросовісності про надання інформації стосовно кандидата Шаповала М.М.

За результатами співбесіди з кандидатом Шаповалом М.М., що проводилась Комісією у складі колегії у відкритому засіданні, відеотрансляція якого відбувалась у режимі онлайн, заслухавши доповідача, уповноваженого представника ГРД - Середу М.Л., кандидата Шаповала М.М., дослідивши матеріали суддівського досьє та досьє кандидата, Комісія дійшла висновку про невідповідність кандидата на посаду судді Касаційного адміністративного суду у складі Верховного Суду критерію професійної етики з огляду на таке.

Комісія встановила, що Шаповал М.М. призначений на посаду судді Ковпаківського районного суду м. Суми згідно з рішенням сесії Сумської обласної ради народних депутатів від 23 березня 1994 року.

Відповідно до Постанови Верховної Ради України «Про обрання суддів» від 17 червня 2004 року № 1813-IV Шаповала М.М. обрано на посаду судді зазначеного місцевого суду безстроково.

Постановою Верховної ради України «Про обрання суддів» від 20 березня 2008 року № 239-VI Шаповала М.М. обрано на посаду судді Сумського окружного адміністративного суду безстроково.

Шаповал М.М. займає адміністративну посаду голови Сумського окружного адміністративного суду з 2008 року і дотепер.

Вперше Шаповала М.М. призначено на посаду голови Сумського окружного адміністративного суду на п'ять років відповідно до рішення Ради суддів України від 17 квітня 2008 року № 48.

Згідно з рішенням Вищої ради юстиції від 16 травня 2013 року № 228/0/15-13 Шаповала М.М. вдруге призначено на вказану посаду строком на п'ять років з 16 травня 2013 року по 15 травня 2018 року.

З набранням чинності Закону України від 08 квітня 2014 року № 1188-VII «Про відновлення довіри до судової влади в Україні» Шаповала М.М. згідно з наказом від 11 квітня 2014 року № 12-ОС звільнено з посади голови місцевого суду.

Рішенням загальних зборів суддів Сумського окружного адміністративного суду від 17 квітня 2014 року Шаповала М.М. втретє призначено на посаду голови суду.

Згідно з наказом Сумського окружного адміністративного суду від 26 березня 2015 року на підставі заяви Шаповала М.М. його повноваження як голови суду припинені відповідно до частини шостої статті 20 Закону № 1402- VIII.

Після цього кандидат вкотре двічі призначався на посаду голови суду згідно з рішеннями зборів суддів Сумського окружного адміністративного суду від 06 квітня 2015 року, 13 квітня 2017 року і є головою цього суду дотепер.

У підсумку встановлено, що суддя Шаповал М.М. займає адміністративну посаду голови Сумського окружного адміністративного суду понад 10 років поспіль.

Під час співбесіди суддя Шаповал М.М. зазначив, що з 2008 року чинне законодавство, яке врегульовувало систему організації судової влади, змінювалось, отже змінювався і порядок призначення судці на адміністративні посади. Рішення про призначення судді на адміністративну посаду з 2014 року приймали збори суддів відповідного суду.

Також кандидат звернув увагу Комісії на те, що, вирішуючи питання про його призначення на посаду, збори суддів керувались, зокрема, рішенням Ради суддів України від 02 квітня 2015 року № 34 щодо порядку обрання суддів на адміністративні посади відповідно до Закону № 2453-VI в редакції Закону України від 12 лютого 2015 року «Про забезпечення права на справедливий суд».

Проте Комісія критично оцінює пояснення кандидата, оскільки норми законодавства, що регулювали та регулюють порядок обрання суддів на адміністративні посади та звільнення з цих посад, встановлюють, що суддя не може займати більше як два строки поспіль одну адміністративну посаду у відповідному суді (частина четверта статті 24 Закону України від 7 лютого 2002 року № 3018-III «Про судоустрій України», частина четверта статті 20 Закону України від 7 липня 2010 року № 2453-VI «Про судоустрій і статус суддів» (далі - Закон № 2453-VI), частина дев'ята статті 20 Закону № 1402-VIII).

Кодекс суддівської етики зобов'язує суддю, який перебуває на адміністративній посаді в суді, утримуватися від поведінки, дій або висловлювань, які можуть призвести до виникнення сумнівів у єдиному статусі суддів і в те, що професійні судді здійснюють колективне вирішення питань організації роботи суду (стаття 13 Кодексу суддівської етики).

Аналіз наведених норм свідчить, що обмеження права перебування на одній адміністративній посаді більш ніж два строки поспіль направлено на забезпечення єдиного статусу суддів та усунення навіть теоретичної можливості зловживань з боку суддів, які займають адміністративні посади.

У свою чергу, особа у статусі судді зобов'язана дотримуватися правил суддівської етики, у тому числі виявляти та підтримувати високі стандарти поведінки у будь-якій діяльності з метою укріплення суспільної довіри до суду, забезпечення впевненості суспільства в чесності та невідчужуваності суддів, (пункт 2 частини сьомої статті 56 Закону № 1402- VIII).

Встановлені Комісією обставини дають підстави для обґрунтованого сумніву в дотриманні кандидатом установлених законом обмежень та етичних норм судді.

Під час співбесіди Комісія також встановила, що 04 червня 2018 року на головній сторінці Сумського окружного адміністративного суду офіційного веб-сайту «Судова влада України» розміщений текст наданого кандидатом представникам проекту «Справедливий суд» інтерв'ю.

У цьому інтерв'ю кандидат як голова суду на запитання кореспондента проекту щодо випадків неправомірного втручання в роботу судді та суду надав відповідь: «Такі випадки були, навіть погрози на мою адресу лунали, однак я знав, куди йшов працювати».

Згідно з частиною першою статті 62 Закону № 1402-VIII суддя зобов'язаний подавати шляхом заповнення на офіційному веб-сайті Вищої кваліфікаційної комісії суддів України декларацію доброчесності за формою, що визначається Комісією.

Відповідно до частини другої цієї статті декларація доброчесності складається з переліку тверджень, правдивість яких суддя повинен задекларувати шляхом їх підтвердження або непідтвердження.

У розробленій Комісією на виконання вимог Закону №1402-VIII формі у пункті 15 декларації доброчесності суддя має підтвердити або спростувати твердження про відсутність випадків втручання в його діяльність по здійсненню правосуддя.

У пункті 15 поданих декларацій доброчесності судді за 2015-2018 роки Шаповал М.М. підтвердив зазначене твердження.

Кандидат під час співбесіди пояснив розбіжність повідомленої в інтерв'ю інформації із задекларованими твердженнями тим, що випадки втручання в його діяльність мали місце за часів роботи на посаді судді Ковпаківського районного суду м. Суми.

Комісія критично оцінює пояснення кандидата, оскільки згідно з абзацом другим пункту 4 Правил заповнення та подання форми декларації доброчесності, затверджених рішенням Комісії від 31 жовтня 2016 року №137/зп-16 (у редакції рішення Комісії від 24 вересня 2018 року № 205/зп-18), у разі її заповнення вперше зазначаються твердження щодо обставин, які мали місце впродовж усього життя особи, яка її заповнює.

Кваліфікаційне оцінювання Шаповала М.М. проводиться в межах конкурсу на зайняття вакантних посад суддів касаційних судів у складі Верховного Суду, що зумовлює перевірку кандидатів на відповідність найвищим стандартам та встановлення відсутності щонайменшого обґрунтованого сумніву в чеснотах майбутнього судді Верховного Суду.

Відповідно до пункту 4 глави 6 розділу II Положення рішення про підтвердження здатності здійснювати правосуддя суддею (кандидатом на посаду судді) у відповідному суді ухвалюється у випадку отримання ним мінімально допустимих і більших балів за результатами іспиту, а також бала, більшого за 0, за результатами оцінювання критеріїв особистої компетентності, соціальної компетентності, професійної етики та доброчесності.

Комісія вважає, що Шаповал М.М. у межах цього кваліфікаційного оцінювання не підтвердив відповідності вимогам професійної етики, а тому критерій кандидата «Професійна етика» оцінено в 0 балів.

Відповідно до підпункту 4.10.8 пункту 4.10 Регламенту за результатами співбесіди Комісія у складі колегії ухвалює рішення про підтвердження або непідтвердження здатності судді (кандидата на посаду судді) здійснювати правосуддя у відповідному суді.

Ураховуючи викладене, керуючись статтями 88, 93, 101 Закону, Регламентом Вищої кваліфікаційної комісії суддів України, Положенням, Комісія у складі колегії

вирішила:

визнати Шаповала Миколу Михайловича таким, що не підтвердив здатності здійснювати правосуддя у Касаційному адміністративному суді у складі Верховного Суду.

Головуючий

Ю.Г. Тітов

Члени Комісії:

Т.В. Лукаш

М.А. Макарчук